

Kristien Henderickx, Koesterbeelden. Een weg voor personen met dementie in rouw

Kermt: Koppa, 2015

ISBN 978 90 77160 084, 22 p., € 29,50

In *De kunst van het ongelukkig zijn*, het nieuwste boek van psychiater Dirk De Wachter, beschrijft de auteur verdriet als een ding met stekels. Patiënten die vragen of hij de pijn van het verdriet niet kan wegnemen, antwoordt hij: 'Maar het spijjt me, dat gaat niet en bovendien is het niet wenselijk. Wat we samen wel kunnen doen: het omzwachtelen met verhalen, windsels, pleisters. Tot de stekels niet meer prikken. Tot je het verdriet bijna koesterend kunt meenemen' (p. 57).

Kristien Henderickx heeft met dit doel voor ogen een boekje gemaakt met 'koesterbeelden' voor mensen met dementie in rouw. Het is een fotoboek van 22 pagina's met afbeeldingen die bedoeld zijn om de eigen krachtbronnen of veerkracht op te roepen. Met de vormgeving is rekening gehouden met de doelgroep: een hanteerbaar formaat (20 bij 20 cm), stevig uitgevoerd met dik papier dat tegen een stootje kan. Ook over de achtergrondkleuren is nagedacht. Deze geven uiting aan verschillende emoties; er worden zowel lichte als donkere, harde en zachte kleuren gebruikt.

In een bijgevoegde losse katern geeft Henderickx een verantwoording van de methode die zij hanteert. Haar uitgangspunt is het duaal procesmodel van rouw dat ontwikkeld is door verliesdeskundige Johan Maes. In dit model wordt ervan uitgegaan dat rouwen altijd 'roeien met twee riemen' is, waarbij rouwen niet alleen loslaten is, maar ook zich op een nieuwe manier verbinden met wie of wat gemist wordt. In vakjargon: rouwen vraagt om een verliesgerichte en herstelgerichte copingstijl. Dit model past volgens de auteur goed bij personen met dementie in rouw. Via de koesterbeelden wil zij vooral het opnieuw verbinden mogelijk maken met dierbare mensen die overleden zijn. Deze verbinding sluit vaak aan bij de belevingswereld van mensen met dementie; zij hebben dikwijls

een intensieve, levende band met een overleden vader of moeder.

Henderickx geeft ook aan hoe het fotoboek gebruikt kan worden bij rouwbegeleiding. Voornaamste doel is om via de foto's iets te weten te komen over het gevoel dat overheerst bij de persoon in rouw, welke belangrijke personen daarbij een rol spelen en welke krachtbronnen en/of copingstijlen te onderscheiden zijn. Wanneer men dat weet, kan dat soms helpen om iemand wat rust te schenken wanneer deze overvallen wordt door heftige rouwpijn.

De katern begint met een mooi verhaal hierover. Henderickx wordt gebeld door een afdeling, waar een bewoonster al een half uur onrustig en huilend rondloopt, steeds zeggend: 'Mijn moeder is plots overleden. Ik moet naar haar toe!' Ze gaat naar de bewoonster toe en herinnert zich dat deze het Mariabeeld in de kapel prachtig vindt. Samen lopen ze naar de kapel, naar Maria met haar kindje op de arm. De rust keert weer door dit koesterbeeld - voor een tijdje.

Koesterbeelden - prachtige titel, overigens - is een mooi boekje geworden dat kan helpen in het contact met mensen met dementie in rouw. Het vermogen tot verbeelding blijft lang bewaard, zo is mijn ervaring. Er is en blijft nog veel te ontdekken in de begeleiding van mensen met dementie. Boeken als *Koesterbeelden* leveren daarbij een belangrijke bijdrage. Kortom: aanbevelen!

Leddy Karelse is geestelijk verzorger bij Zorggroep Noorderboog.

Hans Alma, Het verlangen naar zin. De zoektocht naar resonantie in de wereld.

Utrecht: Ten Have, 2020

ISBN 9789025907488, 235 p., € 22,99

Hoe zoeken hedendaagse mensen naar zin? En welke rol spelen levensbeschouwingen hierbij? Vanuit deze vragen vangt Hans Alma haar nieuwste boek over zingeving en verbeelding aan. Na